

BIP *Anthropocene Fictions*

Cilj je BIP-a *Anthropocene Fictions* bio da predstavi klimatske promjene kao posljedicu društvene dinamike i kao uzrok promjena unutar društva. Htjeli smo postići da studenti prepoznaju, kritiziraju i predlože alternative kontinuiranom pridržavanju načina života koji (i) izgaranjem fosilnih goriva kao uvjetom društvene reprodukcije i (ii) konzumiranjem mesa preživača doprinosi klimatskim promjenama u masovnim razmjerima.

Stoga je naš BIP omogućio studentima da (i) kompetentno artikuliraju etička, politička i ekonomska pitanja vezana uz klimatske promjene, (ii) sudjeluju u raspravama o tim problemima i (iii) sudjeluju u stvaranju strategija za prilagodbu klimatskim promjenama, ublažavanje njihovih posljedica i sprječavanje njihovih najgorih ishoda. Primarni izazov s kojim se suvremeno društvo mora suočiti jest podizanje svijesti o klimatskim promjenama i formuliranje kolektivnih odgovora. BIP *Anthropocene Fictions* je odgovorio na ovaj izazov edukacijom novih generacija građana upoznatih sa društvenim dimenzijama klimatskih promjena.

Interdisciplinarni program obuhvatio je različite međusobno povezane discipline: književnu i filmsku teoriju, filozofiju, kulturne studije, ekologiju, pravo, publicistiku. BIP je naglasak također stavio na interaktivnost programa u kojem studenti analiziraju narativne tekstove, uključujući romane, filmove i televizijske serije, ali i publicističke te znanstvene tekstove. Kroz predavanja i radionice studenti su istražili utjecaj klimatskih promjena na društveni i prirodni okoliš te način kako je prikazan u fikciji i publicistici. BIP je time nastojao doprinijeti potrebi za obrazovanjem racionalnih i kritički angažiranih građana koji mogu razmišljati o klimatskim promjenama kao globalnom problemu i djelovati u svojim lokalnim zajednicama kako bi pomogli u njegovom rješavanju.

U programu je sudjelovalo 15 studenata sa četiriju sveučilišta: Univerzitet u Beogradu, Srbija (sedam studenata i studentica); Uniwersytet Adama Mickiewicza u Poznaniu, Poljska (pet studenata i studentica); Uniwersytet Jagiellonski u Krakowu, Poljska (dvije studentice); Sveučilište u Rijeci (jedna studentica). Studentice i studenti redovito su bili prisutni na nastavi, aktivno su sudjelovali u analizama i raspravama te popratnim programima; dolazili su pripremljeni na radionice, a tijekom trajanja BIP-a bio je primjetan razvoj sinergija u grupi.

Virtualni dio sastojao se od predavanja grupiranih u trima popodnevним sesijama, svaka u trajanju od 180 minuta. Svako predavanje sastojalo se od dvaju segmenta. U prvom segmentu predavač/predavačica je predstavio/la određenu temu. Nakon toga slijedio je drugi segment, koji je uključivao raspravu te pitanja studenata i studentica. Frontalna nastava kombinirana je s dijaloškom nastavom. Ovaj format je potaknuo sudionike – tj. studente – da kritički razmišljaju o pitanjima vezanim uz antropocen i aktivno razmjenjuju misli i ideje. Tri glavna predavanja održavali su pozvani

predavači – znanstvenici koji su u svom radu istraživali pitanja povezana s klimatskim promjenama ili antropocenom. Posrijedi su: Adeline Johns-Putra (Queen's University Canada): *Climate Fiction: History, Definition, Limits* (27. 5. 2025., 16:00-19:00); Gerry Canavan (Marquette University): *First, Assume a Can Opener: Generative AI and/as Climate Catastrophe* (29. 5. 2025., 16:00-19:00); Sherryl Vint (University of California, Riverside): *Ecofeminist Politics in Climate Change Fiction* (9. 6. 2025., 16:00-19:00). Broj publikacija i citiranost, kao i njihove afilijacije, pokazuju da je riječ o vrhunskim znanstvenicima koji su neupitni autoriteti u području problematike antropocena, čime je BIP omogućio studentima da odslušaju predavanja nekih od najeminentnijih inozemnih znanstvenika u ovom području te da da putem Q&A segmenta postave pitanja vezana uz vlastite interese vezane uz razmatranu problematiku.

Fizički dio BIP-a osmišljen je u formatu ljetne škole koja se održavala na Filozofskom fakultetu u Rijeci od 30. 6. 2025. do 4. 7. 2025., a sastojala se od interaktivnih radionica i popratnoga programa. Naglasak je bio na aktivnim metodama učenja koje su se provodile kroz rasprave, kritičko razmišljanje, interakcije i suradnička istraživanja s drugim studentima. Studenti su dobili materijale za samostalno čitanje i pripremu mjesec dana prije početka ljetne škole te bili dužni na svaku radionicu doći pripremljeni. Posrijedi su sljedeće radionice: Marija Brajdić Vuković (Institute for Social Research, Zagreb): *Beyond the Anthropocene: Power, Culture, and the Paradox of Progress* (30. 6. 2025.); Marijeta Bradić (University of Zagreb): *Analysis and interpretation of Richard Powers's novel The Overstory* (30. 6. 2025.); Danijela Marot Kiš (University of Rijeka): *Nonfiction and Issues of the Anthropocene* (1. 7. 2025.); Ante Jerić (University of Rijeka): *Analysis and Interpretation of Kim Stanley Robinson's Novel The Ministry for the Future* (1. 7. 2025.); Iva Martinić (University of Rijeka): *Our Obligations to Non-Human Animals* (2. 7. 2025.); Dejan Durić (University of Rijeka): *Quality Television and Climate Change* (2. 7. 2025.); Sanja Barić (University of Rijeka): *Legal Protection of Non-Human Animals* (3. 7. 2025.); Dejan Durić (University of Rijeka): *Analysis and Interpretation of Bong Joon Ho's film Okja* (3. 7. 2025.). Voditelji radionica bili su stručnjaci sa Sveučilišta u Rijeci te ostalih sveučilišta i instituta u Hrvatskoj, a koji se bave istraživanjem antropocena. Time je BIP uspio angažirati globalne i lokalne predavačke snage, čime je veliki doprinos projekta u umrežavanju znanstvenika iz inozemstva i Hrvatske te stvaranje budućih suradnji i međuinstitucionalnih povezivanja. Popratni programi temeljeni su na povezivanju Filozofskoga fakulteta te institucija u zajednici poput ustanova u kulturi – Art-kina Croatia te Muzeja grada Rijeke.

Na završnom okruglom stolu (4. 7. 2025.) organizatori i sudionici razgovarali su o ishodima BIP-a, njegovim prednostima, uspješnim segmentima te nedostacima. Sudionici su iskazali zadovoljstvo programom te su osobito istaknuli profesionalnu organizaciju, brigu za polaznike kroz popratne

programe, metodološku relevantnost te suvremenost i aktualnost programa, njegovu interdisciplinarnost te interaktivnost.

BIP je omogućio studentima da:

- (11) definiraju žanr klimatske fikcije i artikuliraju njegovu kratku povijest u književnosti, filmu i televizijskim serijama;
- (12) objasniti odnos između klimatske fikcije i relevantnih povijesnih, društvenih, kulturnih i političkih trendova;
- (13) analizirati ekološke, ekonomske, rodne, klasne, etničke, rasne i seksualne probleme u klimatskoj fikciji;
- (14) artikulirati različite načine na koje su društveni znanstvenici pristupali odnosima ljudi i životinja;
- (15) artikulirati etičke, političke i ekonomske probleme koje predstavljaju klimatske promjene i pozicionirati se u raspravama koje ih okružuju.

prof. dr. sc. Dejan Durić,
organizator BIP-a *Anthropocene Fictions*

